

Ystafel 29. nov. 1902

Sjötugsafmæli Björnstjerne Björnson.

8. n. m. verður Björnsson sjötugur . . . Ísland verður líklega eina landið á Norðurlöndum, sem ekki sýnir honum neinn sóma.

J. Ó. i Reykjavík ^{22/11}

Vér Íslendingar getum ekki glatt oss af »feðranna frægð« án þess að finna um leið sting af því, hve sjálfir erum vér smáir.

Bræður vorir Norðmenn eru hamingjusamari í því efni. Enginn af þeirra fornmönnum hefir varpað meiri ljóma yfir Noreg en hinir mestu menn þeirra á oldinni nýliðnu, og það einmitt þeir, sem nú lifa.

En af þessum mönnum er enginn norskari en Björnstjerne Björnson; það er sem sé brugðið upp merki Noregs, er nafn hans er nefnt, hefir G. Brandes sagt, og er það vel mælt.

Þar sem Björnson er, sjáum vér lifandi víkinginn og skáldið, sem svo mjög kemur við Íslendinga sögur; gáfurnar og andans þróttur og líkamans minnir á sjálfan Egil Skallagrímsson.

Eg hef einu sinni séð Björnson og heyrtað hann tala, og hef eg aldrei betur en þá skilið, hvað þýða orðin »höfðinglögur« og »snjall í málí«. Og hann var eitthvað svo skemtilega Íslendingulögur; en því miður mun þó enginn af oss Íslendingum vera neinn Björnson.

Eins og við er að búast, er Björnsson vel kunnur hér, og af eldri sögum hans eru til ágætar þýðingar, sem allir hafa lesið, og get eg þess til, að fleiri en einn unglungur hafi haldið, að »Kátur piltur« væri íslenzk saga, þegar hann las hana fyrst.

Björnson ber hlýjan hug til Íslands, eða hefir að minsta kosti gert það.

Það er ekki líklegt, að Íslendingar vilji bera í því af öðrum Norðurlandaþjóðum, að sýna þessum skáldahöfdingja engan sóma á sjötugsafmæli hans; hér eru þó góðskáld, bæði gömul og ung, sem vel er treystandi til að »bera saman örð honum til heiðurs, og hér eru líka til menn, sem gætu fært í letur drápuna af mikilli snild.

Ef vér léтуum ekkert til vor heyra, þegar svona ber undir, þá sýndum vér með því auk annars það, að vér höfum gleymt frændseminni við Norðmenn; en þá mætti ætla, að dautt væri úr öllum vorum æðum blóð hinna fornu höfdingja, sem fyrst bygðu þetta land. Einnig vegna sjálfra vor ber oss að hafa einhverja viðleitni á, að sýna þessu skáldi sóma, sem nú er öndvegishöldur Norðmanna.

Helgi Pétursson.